MEDICAL VOCABULARY IN THE WORK OF HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU

Loredana-Maria Ghioală
PhD Student, University of Craiova

Abstract: The article is an applicative study, an analysis of the medical vocabulary in the novels Logodnicul/ 'The Fiancé' and Concert din muzică de Bach/ 'The Bach music concert' by Hortensia Papadat-Bengescu. The diversity of medical vocabulary elements creates a city-specific atmosphere characterizing the interwar novel. The analysis highlights the etymology, semantics and expressiveness of the specialized lexical elements best illustrating the interwar literary language, as well as the author's talent to practise the analysis novel by excellence.

Keywords: medical vocabulary, meaning, literary language, analysis, etymology

1. Epoca interbelică reprezintă pentru literatura română perioada de depășire a unui spirit provincial, care stăvilea altădată inițiativele prea îndrăznețe, dar și o perioadă de efervescență spirituală nemaiîntâlnită în cultura noastră[1].

Niciodată literatura română, nu a avut într-o singură epocă atâția reprezentanți iluștri și o diversitate a creaților literare, deși era o adevărată luptă între tradiție și inovație[2]. Drept urmare, lexicul limbii române literare s-a îmbogățit, fiind o adevărată epocă de tranziție. Astfel, prin romanele realiste, citadine *Concert din muzică de Bach* (1927) și *Logodnicul* (1935), putem remarca pasiunea Hortensiei Papadat-Bengescu de a practica romanul de analiză psihologică, precum și diversitatea lexicului care prezintă dragostea, sacrificiul și boala. Criticul Eugen Lovinescu considera talentul acesteia începutul unei noi literaturi române[3], în care ,,motivările morale și sociale ale întâmplărilor sunt adâncite[4]". Hortensia Papadat-Bengescu ne oferă o operă bogată, și totodată o lume aparte, despre care Nicolae Manolescu spune că: ,,...este indiscernabilă de tehnica prin care ea e făcută să apară. Această intuiție extraordinară a romancierei, (...) face din ea scriitorul cel mai caracteristic pentru reforma romanului nostru modern[5]".

2. Cercetarea corpusului din romanele citadine *Logodnicul*[6]și *Concert din muzică de Bach*[7] de Hortensia Papadat-Bengescu însumează aproximativ 60 de cuvinte, unități lexicale și sintagme. Analiza urmărește prezentarea lexicului medical în romanul realist de analiză psihologică din perioada interbelică. Pe lângă termenii științifici, am prezentat și elemente comune și de limbă populară. Am avut în vedere proveniența, semantica și observațiile de natură morfologică.

[1]Crohmălniceanu, 1967: p. 11-12.
[2]Rotaru, 1972: p. 395.
[3]Lovinescu, 1937: p. 304.
[4]Piru, 1981: p. 330.
[5] Manolescu, 2008: p. 619.
[6]Papadat-Bengescu, Hortensia, Logodnicul, București, Editura Eminescu, 1970, notat L după contexte.
[7]Papadat-Bengescu, Hortensia, Concert din muzică de Bach, București, Editura Albatros, 1990, notat C după contexte.

BDD-V4870 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:34 UTC)

2. 1. Astfel, lexicul specializat medical este reprezentat prin elemente precum: *acces de gută*: ,,Dar ce *accese de gută* a avut.” (*C*, p. 45); *anemie*: ,,Doctorul tot explica: *anemie-anemie*, dar până când?” (*L*, p. 188); *anemică*: ,,Prea *anemică* pentru a-și da seama de treceri...” (*L*, p. 200); *anestezie*: ,,Tot trupul îi era amorțit: *o anestezie* anume pe care o cunoștea, dealtfel.” (*C*, p. 49); *astmatic*: ,,După câteva fraze banale – domnul Dragu vorbea cam *astmatic*...”(*L*, p. 13); *atac de paralizie*: ,,Bătrânul prinț, cunoscut pentru robustețea lui, murise de un *atac de paralizie*.” (*C*, p. 59); *bolnav*: ,,Am fost și *bolnav*!” (*L*, p. 34); *brancardă*: ,,În stradă, în momentul când *brancarda* era urcată în autocarul Salvării, câțiva trecători se opriseră...” (*L*, p. 211); *bubă*: ,,O durea încă la capul pieptului ca *o bubă*...” (*L*, p. 146); *camfor*: ,,...mamă-sa îi trecea pe frunte atunci, la început de migrenă, o boabă de *camfor*.” (*L*, p. 28); *cancer*: ,,Ea, Zaza, murise glorios de un *cancer* superb, dezvoltat în larg pe sânul odinioară celebru, acum voluminos.” (*C*, p. 59); *cataplasmă*: ,,...îi deschidea în podul palmelor încălzite, îi făcea *o cataplasmă* alinătoare...” (*L*, p. 186); *cârcel*: ,,Venise mereu, așa cum spusese, dar cu *un cârcel* în inimă de câte ori intra...” (*L*, p. 36); *cheag embolic*: ,,...după un parcurs sufocant ca cel al unui *cheag embolic*, vorbele gâlgâiau în gâtlej într-o salivă sărată...” (*C*, p. 43); *chirurg*: ,,Mălina spunea că la ei la Brăila e *un chirurg* grozav care face minuni...” (*L*, p. 152); *comoție*: ,,...se zbătea, și, cu glas domol – ceea ce dase celor doi *o comoție*...” (*L*, p.51); *congestie*: ,,Prințul Maxențiu făcuse *o congestie* pulmonară, dar nu din răceală...” (*C*, p. 57); *consultație*: ,,...luase de la o farmacie din centru adresa unui medic și a doua zi se dusese la ora de *consultație*...” (*L*, p. 149); *contagiune*: ,,Alergătură, *contagiune*, belele!” (*L*, p. 194); *criză*: ,,*Criză* funestă pentru organismul lui până acum econom din prudență și din sărăcie.” (*C*, p. 40); *criză de nervi*: ,,Deunăzi însă, după *crize* alternate *de nervi* și de melancolie, Nina îi mărturisise...” (*L*, p. 18); *debilitate*: ,,Ea lua *debilitatea* lui drept distincțiune.” (*C*, p. 59); *diagnostic, regim alimentar*: ,,Doctorul scrise apoi pe două foi de hârtie, pe una *diagnosticul* și avizul lui cu privire la operație, pe cealaltă *regimul alimentar* amănunțit...” (*L*, p. 151); *doctor, a se îmbolnăvi*: ,,Nu mai lipsea decât *să se îmbolnăvească*: cheltuială cu *doctor*, cu doctorii!” (*L*, p. 33); *eczemă*: ,,- Ți-a trecut *eczema* aceea?” (*C*, p. 166); *enterită*: ,,Nu uita, mini, spune-i că no. 14, un dofofan de băiat...piere de *enterită*.” (*C*, p. 10); *a examina*: ,,O *examinase* necruțător, gura se trăgea ușor în jos ca dintr-un plâns nestăpânit...” (*L*, p. 39); *examinare*: ,,...avea dureri, ceea ce se nimerea de altfel bine pentru *examinare*.” (*L*, p. 150); *febră*: ,,De câtva timp, noaptea avea *febră* și somnul îi era sufocant.” (*C*, p. 41); *frig*: ,,Se uita la ea cu un fel de *friguri*...” (*L*, p. 126); *guturai*: ,,...dar nu putea lăsa singur pe dascălul Petre, care avea *un guturai* strașnic...” (*L*, p. 152); *hemoptizie*: ,,...plămânul putea lua inițiativa uneia din acele *hemoptizii* așa de obsedante altădată pentru Maxențiu.” (*C*, p. 59); *infecție*: ,,Nevasta cu febră, *o infecție*...” (*L*, p. 191); *infirmieră*: ,,Buimăcit, ajunsese într-o sală unde pe un pat, înconjurată de doi bărbați cu șorțuri albe și de două femei: doctori, *infirmiera*...” (*L*, p. 111); *injecție*: ,,...tot la fel are să-i treacă, cu doctoriile și cu *injecția*.” (*L*, p. 199); *junghi*: ,,...deodată *un junghi* în osul sprâncenei drepte, semnalul migrenei.” (*L*, p. 48); *leșin*: ,,Exasperată, Ninon recursese la supremul mijloc *al leșinului*...” (*L*, p. 50); *luxație*: ,,Buna Lina căzuse pe scara beciului și avea o *luxație* la piciorul stâng.” (*C*, p. 102); *migrenă*: ,,...Ninon trimisese răspuns că are *migrenă*.” (*L*, p. 18); *moașă*: ,,- Și, mă rog, la cine are de lucru pe aici *moașa* dumneavoastră?” (*L*, p. 48); *neg*: ,,...Costel observase cu neplăcere că nenea avea buze umede și cu *negi*.” (*L*, p. 14); *nerv*: ,,El nu se putea așeza, nu-l lăsau *nervii*.” (*L*, p. 214); *operație*: ,,...era un băiat ordonat și avusese până atunci groază de *operația* asta, pe care o credea nefastă.” (*L*, p. 18); *pacientă*: ,,...dacă după trei săptămâni, *pacienta* e mai bine, îmi comunicați și viu s-o văd.” (*L*, p. 151); *pulmonar*: ,,Opinase că ar putea fi *pulmonar* – ca o ipoteză.” (*L*, p. 149); *radioscopie*: ,,- Dat fiind însă starea generală, ar fi bine să faceți *o radioscopie*.” (*L*, p. 151); *răgușit*: ,,Vocea Anei era acum cam *răgușită*, adică mult mai stinsă...” (*L*, p. 157); *recurentă*: ,,Doctorii ezitau între o tifoidă și *o recurentă*.” (*C*, p. 28);

BDD-V4870 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:34 UTC)

reumatism: ,,Mama era bolnavă tare de *reumatism* la inimă și n-avea cum să ne ție..." (*L*, p. 90); *sală de operație*: ,,Una din uși se deschise și din *sala de operație* a spitalului ieșise un doctor..." (*L*, p. 212); *salon*: ,,Acum, din nou ușa *salonului* era închisă și nu răzbătea prin ea nimic." (*L*, p. 212); *septicemie*: ,,Când o adusese la spital *septicemia* era avansată." (*C*, p. 157); *somnambul*: ,,Tot scuturându-l de cravată, ca *un somnambul*..." (*L*, p. 120); *spălătură*: ,,- I s-au făcut *spălături*!" (*L*, p. 112); *spital*: ,,La *spital*! Otrăvită! Ana!..." (*L*, p. 111); *sughiț*: ,,Îl apucase un fel de *sughiț*, adică îi zvâcnea omușorul..." (*L*, p. 213); *tratament*: ,,Până la urmă, Costel aflase despre *tratament* și amintea el însuși ora..." (*L*, p. 150); *tremur*: ,,...uneori palmele îi amorțeau, aveau întâi *un tremur* mic, apoi nu le mai simțea de fel..." (*L*, p. 186); *ulcerație*: ,,La ușă, doctorul explicase lui Costel că soția lui are *o ulcerație*..." (*L*, p. 151).

2. 2. Consultând MDA-ul, am constatat că termenii medicali sunt împrumuturi: de origine franceză: *anemie* s. f. (< fr. *anémie*), *anemică* adj. (< fr. *anémique*), *anestezie* s. f. (< fr. *anesthésie*), *atac* (*de paralizie*) s. n. (< fr. *attaque*), *brancardă* s. f. (< fr.*brancard*), *diagnostic* s. n. (< fr. *diagnostic*), *eczemă* s. f. (< fr. *eczéma*), *hemoptizie* s. f. (< fr. *hémoptysie*), *infecție* s. f. (< fr. *infection*), *infirmieră* s. f. (< fr. *infirmière*), *injecție* s. f. (<fr. *injection*), *migrenă* s. f. (<fr. *migraine*), *radioscopie* s. f. (< fr. *radioscopie*), *recurentă* adj. (< fr. *récurrent*), *regim* (*alimentar*) s. n. (< fr. *régime*), *sală* (*de operație*) s. f. (< fr. *salle*), *septicemie* s. f. (< fr. *septicémie*), *somnambul* s. m. (< fr. *somnambule*), *tifoidă* s. f. (< fr.*typhoïde*), *ulcerație* s. f. (< fr. *ulcération*); de origine latină: *cheag* (*embolic*) s. n. (< lat. *clagum*), *chirurg* s. m.(< lat.*chirurgus*), *frig* s. n. (< lat. *frigus, -oris*]), *guturai* s. n. (< lat. **gutturalium* «*guttur* „gât, gâtlej"»), *neg* s. m. (< lat. *naevus* „pată de corp"); de origine bulgară: *bolnav* adj. (< bg. *болнав*); de origine ucraineană: *bubă* s. f. (< ucr. *буба*); de origine neogreacă: *camfor* s. n. (< ngr. *κάμφορα*); de origine sârbă: *cârcel* s. m. (<srb. *krč*); de origine albaneză: *moașă* s. f. (< alb. *moshë*), de origine germană: *spital* s. n. (< ger. *Spital*).

Mulți termeni au etimologie multiplă: *acces* (*de gută*) s. n. (< fr. *acces*, lat. *accesus*), *astmatic* adj. (< fr., *asthmatique*, lat. *asthmaticus*), *cancer* s. n. (< fr., lat. *cancer*), *cataplasmă* s. f. (<fr. *cataplasme*, lat. *cataplasma*), *comoție* s. f. (<fr. *commotion*, lat. *commotio, -onis*, ger. *Kommotion*), *congestie* s. f. (< fr. *congestion*, lat. *congestio,-onis*), *consultație* s. f. (<fr. *consultation*, lat. *consultatio, -onis*), *contagiune* s. f. (<fr. *contagion*, lat. *contagio, -onis*), *criză* s. f. (< fr. *crise*, lat. *crisis*, ngr. *χρισις*), *debilitate* s. f. (< fr. *débilité*, lat. *debilitas,-atis*), *doctor* s. m. (<fr. *docteur*, lat. *doctor*, cf. ger. *Doktor*), *enterită* s. f. (< fr. *entérite*, ngr. *ἐντερίτης*), *a examina* vb. (<fr. *examiner*, lat. *examinare*), *febră* s. f. (< lat. *febris*, it. *febbre*), *luxație* s. f. (< fr. *luxation*, lat. *luxatio*), *nerv* s. m. (< lat. *nervus*, it. *nervo*, fr. *nerf*), *operație* s. f. (< lat. *operatio, -onis*, fr. *opération*, ger. *Operation*), *pacientă* s. f. (<lat. *patiens, -ntis*, fr. *patient*, ger. *Patient*, it. *paciente*), *pulmonar* adj. (< fr. *pulmonaire*, lat. *pulmonarius*), *reumatism* s. n. (< lat. *rheumatismus*, it. *reumatismo*, ger. *Rheumatismus*), *tratament* s. n. (< it. *trattamento*, fr. *traitement*).

Sunt creații interne: *a se îmbolnăvi* vb. (*în- + bolnăvi*), *junghi* s. n. (*junghia*), *răgușit* adj. (*răguși*), *spălătură* s. f. (*spăla* + *-ătură*), *sughiț* s. n. (*sughița*), *tremor* s. n. (*tremura*).

2. 3. Din punct de vedere semantic, sunt cuvinte:

a. monosemantice: *anemie, anestezie, congestie, eczemă, enterită, hemoptizie, luxație, radioscopie, recurentă, septicemie, somnambul* etc.

Exemple în context: *anemie*: ,,Doctorul tot explica: *anemie-anemie*, dar până când?" (*L*, p. 188), *anestezie*: ,,Tot trupul îi era amorțit: *o anestezie* anume pe care o cunoștea, dealtfel." (*C*, p. 49), *congestie*: „Prințul Maxențiu făcuse *ocongestie* pulmonară, dar nu din răceală..." (*C*, p. 57), *eczemă*: ,,- Ți-a trecut *eczema* aceea?" (*C*, p. 166), *enterită*: ,,Nu uita, mini, spune-i că no. 14, un dofofan de băiat...piere de *enterită*." (*C*, p. 10), *hemoptizie*: ,,...plămânul putea lua inițiativa uneia din acele *hemoptizii* așa de obsedante altădată pentru Maxențiu." (*C*, p. 59), *luxație*: ,,Buna Lina căzuse pe scara beciului și avea o *luxație* la

BDD-V4870 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:34 UTC)

piciorul stâng." (*C*, p. 102), *radioscopie*: „- Dat fiind însă starea generală, ar fi bine să faceți *o radioscopie*." (*L*, p. 151), *recurentă*, *tifoidă*: „Doctorii ezitau între *o tifoidă* și *o recurentă*." (*C*, p. 28), *septicemie*: „Când o adusese la spital *septicemia* era avansată." (*C*, p. 157), *somnambul*: „Tot scuturându-l de cravată, ca *un somnambul*..." (*L*, p. 120) etc.

b. polisemantice: *acces* 1. Posibilitate de a ajunge la un loc sau la o persoană. 2. (Med) Tulburări clinice ale organismului care se manifestă brusc, în stare de sănătate aparentă și care se repetă la anumite intervale. 3. Izbucnire violentă (trecătoare) a unei stări sufletești. De exemplu, cu sensul (nr. 2): „Dar ce *accese de gută* a avut." (*C*, p. 45); *cheag* 1. Substanță activă, ferment, extrasă din sucul gastric al mamiferelor, care încheagă cazeina din lapte și care se extrage din ultimul compartiment stomacal al rumegătoarelor tinere. 2. (Med) Masă roșie gelatinoasă în care se transform sângele prin coagulare. 3. (Fig; pop; adesea determinat de „bani", „avere"). Fond inițial al averii cuiva. 4. (Pex) Avere, bogăție mare strânsă la un loc. Cu sensul (nr. 2): „...după un parcurs sufocant ca cel al unui *cheag embolic*, vorbele gâlgâiau în gâtlej într-o salivă sărată..." (*C*, p. 43); *cârcel* 1. (Med) Contracție bruscă și involuntară a mușchilor de la extremități, însoțită, de obicei, de senzații dureroase. 2. (Bot) Organ vegetal care are aspectul unui fir răsucit în spirală, cu ajutorul căruia planta se agață de corpurile din jurul ei. 3. (Bot) Mic arbust erect din familia gnetacee, noduros, tortuous și foarte ramificat, cu foi dioice, reduse până la 2 mm, al cărui fruct este o bacă falsă, de culoare roșiatică și care crește pe terenuri lutoase sau stâncoase (*Ephendra distachya*). 4. Copil sau tânăr isteț, energic, ștrengar. Cu sensul (nr. 1): „Venise mereu, așa cum spusese, dar cu *un cârcel* în inimă de câte ori intra..." (*L*, p. 36); *criză* 1. Moment critic reprezentând schimbarea bruscă a stării fizice ori psihice a cuiva (manifestată prin reacții, gesturi etc. neobișnuite). 2. (Med) Fază gravă sau moment critic ce precede o schimbare bruscă, în bine sau în rău, în evoluția unei boli (acute). 3. (Ec) Moment sau fază primejdioasă (hotărâtoare) prin care trec comerțul, industria sau finanțele unui stat. 4. (Pol; îs) ~ *politică* Situație gravă din viața socială, caracterizată prin diminuarea autorității puterii de stat, declin rapid al economiei, scăderea nivelului de trai al populației, instabilitate politică și socială. Cu sensul (nr. 1): „*Criză* funestă pentru organismul lui până acum econom din prudență și din sărăcie." (*C*, p. 40); *diagnostic* 1. Determinare precisă a unei boli după manifestările pe care le prezintă și a examenelor de laborator. 2. (Fig) Previziune. 3. Metodă folosită în cibernetică pentru depistarea și eventual corijarea erorilor unui program sau a efectului slăbiciunilor în circuitul unui ordinator. Cu sensul (nr. 2): „Doctorul scrise apoi pe două foi de hârtie, pe una *diagnosticul* și avizul lui cu privire la operație, pe cealaltă regimul alimentar amănunțit..." (*L*, p. 151); *frig* 1. Temperatură scăzută a mediului ambiant, care dă senzația de rece. 2. (La pl.) Temperatură ridicată a unui bolnav; tremor cauzat de senzația de rece, care precedă uneori o stare febrilă; frisoane. 3. Malarie. 4. (Fig) Stare de neliniște, de agitație puternică; emoție. Cu sensul (nr. 2): „Se uita la ea cu un fel de *friguri*..." (*L*, p. 126); *injecție* 1. (Med) Introducere, pe cale intravenoasă, intramusculară etc. cu ajutorul seringii, a unui medicament în stare lichidă. 2. (Teh) Procedeu de executare a pieselor de dimensiuni mici, constând în turnarea sub presiune a materialului necesar, topit în tipare. 4. (Teh) Introducere sub presiune a unui fluid sau a suspensiilor unui corp pulverulent, într-un material sau într-un spațiu închis. 5. (Mat) Funcție injectivă. 6. (Îs) *Motor cu* ~ Motor în care amestecul carburant se dozează cu un injector electronic, fără ajutorul carburatorului. Cu sensul (nr. 1): „...tot la fel are să-i treacă, cu doctoriile și cu *injecția*." (*L*, p. 199); *tratament* 1. Fel de a se purta cu cineva, atitudine. 2. (Med) Totalitatea mijloacelor dietetice, medicamentoase, balneoclimaterice și igienice de combatere a unei boli. 3. Ansamblu de operații executate asupra unui material sau a unui organism etc. pentru a obține modificări de calitate, de formă, de structură etc. în scop industrial, economic sau științific. 4. (Fon) Evoluție, modificare, schimbare. Cu sensul (nr. 2): „Până la urmă, Costel aflase despre *tratament* și amintea el însuși ora..." (*L*, p. 150) etc.

BDD-V4870 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:34 UTC)

2. 4. Din punct de vedere morfologic, elementele care aparţin lexicului medical sunt:

a. substantive: feminine: *amenie, anestezie, brancardă, bubă, cataplasmă, comoţie, congestie, consultaţie, contagiune, criză, debilitate, eczemă, enterită, febră, hemoptizie, infecţie, infirmieră, injecţie, luxaţie, migrenă, moaşă, operaţie, pacientă, radioscopie, sală* (*de operaţie*), *septicemie, spălătură, ulceraţie*; masculine: *cârcel, chirurg, doctor, neg, nerv, somnambul*; neutre: *acces (de gută), atac (de paralizie), camfor, cancer, cheag(embolic), diagnostic, frig, guturai, junghi, regim* (*alimentar*), *reumatism, spital, sughiţ, tratament, tremur*;

b. adjective: *anemic, astmatic, bolnav, pulmonar, răguşit, recurent*;

c. verbe: *a examina, a se îmbolnăvi*.

3. În perioada interbelică, folosirea unui lexic diversificat a devenit o necesitate, un fenomen de împrumut nelipsit, determinat de ascensiunea socială. Limba română s-a modernizat, în special, prin împrumuturile latino-romanice, în care s-au integrat cuvinte de origine latină, italiană şi, mai ales, franceză. Imprumutul din limba franceză a dus la diversificarea şi îmbogăţirea lexicului cu numeroase cuvinte şi sintagme.

Prin Hortensia Papadat-Bengescu, cunoscătoare desăvârşită a limbii franceze, romanul românesc a preluat tiparului proustian, în mediul citadin şi în jurul analizelor de dragoste şi de gelozie.

După proveniența termenilor medicali, se remarcă diversitatea împrumuturilor. Împrumuturile din limba franceză şi cele cu etimologie multiplă au o pondere mult mai mare în raport cu cele din limba latină, bulgară, ucraineană şi germană.

Morfologic, lexicul medical este predominat de substantive feminine, adjectivele fiind rar întâlnite.

Unii termeni analizaţi s-au dezvoltat din punct de vedere semantic, devenind termeni interdisciplinari, iar alţii au evoluat de la sensul propriu la sensul figurat.

Din punct de vedere semantic, se observă prezenţa numeroşilor termeni monosemantici şi polisemantici. Termenii polisemantici întâlniţi, în funcţie de context, pot fi atribuiţi şi altor domenii exceptând domeniul medical, cum ar fi: *atac* – termen juridic, muzical, tehnic sau din sport, *criză* – termen politic sau economic, *operaţie* – termen matematic sau militar, *temperatură* – termen din fizică etc. Majoritatea termenilor medicali identificaţi denumesc boli sau stări patologice.

În DEX şi MDA, majoritatea termenilor analizaţi sunt marcaţi diastratic, în timp ce alţii pot fi uşor atribuiţi unui domeniu prin definiţie.

Limba română literară, din perioada interbelică, a fost marcată de o mobilitate sporită a vocabularului, datorită dezvoltării rapide a tehnicii şi ştiinţei, care a impus introducerea de noi elemente lexicale împrumutate sau create pe terenul limbii române.

Prin romanele interbelice, Hortensia Papadat-Bengescu ne dă prilejul să-i admirăm talentul epic, dar şi preocuparea pentru pasaje descriptive. Proza analizată prezintă o altă lume decât cea a realismului clasic, accentul căzând şi pe factorul psihologic.

În romanele Hortensiei Papadat-Bengescu, lexicul medical este nelipsit, deoarece boala ocupă un loc important, reprezentând compromisul dintre viaţă şi moarte. Astfel, proza acesteia excelează în elemente de lexic medical şi oferă o adevărată sursă de îmbogăţire a lexicului existent, prin intermediul numeroşilor termeni de origine romanică.

Pe lângă cele menţionate anterior, se remarcă tehnica detaliului utilizată în descrierea bolii, cât şi pentru marcarea trăsăturilor fizice şi morale ale personajelor.

În concluzie, lexicul medical indentificat în cele două romane a asigurat dezvoltarea limbii române literare în perioada interbelică, alături de celelalte domenii: anatomic, tehnic, politic, juridic, chimic, economic, bisericesc, botanic, muzical etc. Astfel, textele romanelor româneşti interbelice oferă o sursă incontestabilă de evoluţie şi de îmbogăţire a lexicului deja

BDD-V4870 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:34 UTC)

existent. Un rol decisiv în acest sens, l-au avut și reprezentanții de seamă din perioada interbelică, care au adus în prim-plan atât formația spirituală și intelectuală a acestora, cât și medii sociale diferite cu problematici mai bogate și mai complexe.

BIBLIOGRAPHY

Crohmălniceanu, Ov. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale I*, București, Editura Minerva, 1967.

DEX = Academia Română, *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, Univers Enciclopedic Gold, 2009.

Lovinescu, Eugen, *Istoria literaturii române contemporane 1900-1937*, București, Editura Socec, 1937.

Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008.

MDA = Academia Română, *Mic dicționar academic*, București, Univers Enciclopedic Gold, 2010.

Piru, Al., *Istoria literaturii române de la început până azi*, București, Editura Univers, 1981.

Rotaru, Ion, *O istorie a literaturii române, II*, București, Editura Minerva, 1972.

SURSE

Papadat-Bengescu, Hortensia, *Concert din muzică de Bach*, București, Editura Albatros, 1990.

Papadat-Bengescu, Hortensia, *Logodnicul*, București, Editura Eminescu, 1970.

BDD-V4870 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:34 UTC)